

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. відділу докторантури та аспірантури

Олександр ВОЛКОВ

_____ 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ КОМУНІКАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ»**

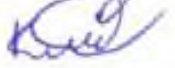
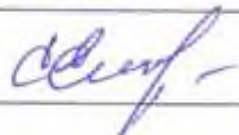
Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Кафедра	«Менеджменту та економіки морського транспорту»

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія комунікативного менеджменту в наукових дослідженнях» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки доктор філософії «Менеджмент морської галузі»

Розробник Олена СЕНЬКО., д.е.н., професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Менеджмент та економіка морського транспорту» Національного університету Одеська морська академія

Протокол від «26» серпня 2024 р. № 1

Завідувач кафедри		Сотниченко Л.Л.
Секретар кафедри		Кузьменко К.М.
Гарант ОНП		Сенько О.В.

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є формування у здобувачів уявлення щодо сутності комунікативного менеджменту як універсальної діяльності з вивчення, формування та розвитку комунікаційних систем, концепції управління змінами за допомогою комунікаційних інструментів, технологій у сфері інформаційної діяльності, формування наукової комунікативної компетентності здобувачів, опанування основами наукового стилю, набуття навичок дослідника щодо усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні положення комунікативного менеджменту у наукових дослідженнях та наукових комунікаціях.

Дана дисципліна включає в себе: поняття комунікативний менеджмент, сутність та роль комунікацій як феномену суспільного життя; основні моделі комунікативного процесу; засоби та бар'єри комунікацій у менеджменті та способи їх подолання; характерні особливості вербальної і невербальної комунікації українською та англійською мовами та специфіку їх використання у сучасному бізнес-середовищі; види та способи успішного здійснення письмових комунікацій; основи організації публічного виступу; формування академічної мовної компетенції; вдосконалення наукового стилю; ознайомлення з алгоритмами написання наукових робіт; ознайомлення зі структурою та мовними засобами побудови наукового тексту; опанування стандартних зворотів для написання наукової статті, доповіді, дисертації; освоєння стандартів оформлення цитування та бібліографії; формування термінологічної компетенції на базі фахової мови; засвоєння правил мовного етикету наукового спілкування; здобуття навичок ведення наукового діалогу/наукової дискусії; здобуття навичок публічного виступу з науковою доповіддю, специфіки наукових комунікацій, їх основних понять, норм та принципів.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: всі дисципліни загальноосвітньої та професійної підготовки магістра.

Програма курсу «Теорія комунікативного менеджменту в наукових дослідженнях» сприяє засвоєнню універсальних і професійних компетенцій, що в свою чергу буде сприяти соціальній мобільності та успішності на ринку праці відповідно до міжнародних і національних вимог.

Програму складено відповідно до вимог освітньо-наукової програми «Менеджмент морської галузі» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент.

Мова навчання *українська*

Статус дисципліни *обов'язкова*

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, опрацьовувати наукову літературу з управління та адміністрування та ефективно використовувати нову інформацію з різних джерел.

СК04.Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності

СК07. Соціальна відповідальність за результати стратегічних рішень в менеджменті морської галузі.

Програмні результати навчання:

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми менеджменту державною та англійською мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН07. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

РН09. Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.

Кількість кредитів *ЄКТС 3 кредити*

Форма підсумкового контролю *екзамен*

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Теорія комунікативного менеджменту в наукових дослідженнях» передбачає здобуття наступних результатів навчання:

знати та розуміти:

- концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності;

- основні види наукових комунікацій, їх значення у професійній практиці;

- форми репрезентації професійного наукового тексту;

-структуру наукового дискурсу, властивості і структурно-сміслові компоненти наукових текстів; технології роботи з науковим текстом; вимоги до мовного оформлення наукових текстів: тез, статті, кандидатської дисертації;

- мовний науковий етикет;

- вимоги до публічного виступу та наукової дискусії.

вміти:

- застосовувати спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики.

- здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових комплексних ідей;

- започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

- здатність використовувати відповідну термінологію з дисципліни в усній та письмовій формах українською чи іноземними мовами;

-застосовувати принципи академічної доброчесності та етичні норми в наукових комунікаціях;

- формулювати мету, актуальність, проблему наукової роботи, репрезентувати змістові елементи тексту;

- застосовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення практичних завдань;

- вести наукову бесіду/дискусію; виступати з науковою доповіддю

комунікація:

- вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством загалом.
- використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.

відповідальність і автономія:

- демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;
- здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

3. ПРОГРАМА, СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)		
	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)
Тема 1. Наука як багатофункціональне явище та інформаційний процес	2	1	1
Тема 2. Комунікативний менеджмент у сучасному науковому дослідженні	2	1	1
Тема 3. Інструментарій комунікативного менеджменту	3	2	1
Тема 4. Наукові комунікації, поняттєвий апарат наукової комунікації	3	2	1
Тема 5. Особливості системи наукових комунікацій, канали наукових комунікацій	4	2	2
Тема 6. Усна та письмова наукові комунікації	4	2	2
Тема 7. Вимоги до написання наукової статті, тез	4	2	2
Тема 8. Публічний виступ, наукова доповідь	4	2	2
Тема 9. Етика та культура наукового спілкування	2	1	1
Тема 10. Особливості кодексів наукової етики, академічна доброчесність в галузі освіти	2	1	1
Всього аудиторних годин	30	16	14
Самостійна робота (години)	60		
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90		

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми
1	Наука як форма знання і як соціальний інститут
2	Наукове дослідження як процес вироблення нових наукових знань
3	Система і канали наукових комунікацій
4	Наукова література як засіб фіксування та передачі результатів наукових досліджень
5	Наукова етика у наукових комунікаціях

6	Інструментарій наукового дискурсу
7	Культура наукового спілкування

5. Самостійна робота

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на аудиторних заняттях. Вона допомагає набутти навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійної проробки здобувачами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Види самостійної роботи:

1. Робота з опрацюванням лекційного курсу.
2. Робота з вивчення окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем).
3. Виконання тестів та завдань для вироблення набуття практичних навичок.
4. Робота з підготовки до складання плану наукової роботи.
5. Робота з підготовки до написання тез, анотації, рецензії та статті.
6. Робота з підготовки до публічного виступу.

Перелік тем, винесених на самостійне вивчення:

№ з/п	Назва теми
1.	Комунікативний менеджмент у сучасному науковому світі
2.	Теоретичні та методологічні засади менеджменту комунікацій
3.	Науково-інформаційна діяльність як самостійний вид наукового дослідження
4.	Реферування наукових текстів
5.	Типологія наукових документів та видань
6.	Рецензія як критичне осмислення наукової праці
7.	Етика співавторства, етика цитування
8.	Риторичні стратегії і тактики у наукових комунікаціях
9.	Активне слухання як інструмент наукової комунікації
10.	Технології комунікативного впливу. Мовні засоби переконання

6. Методи контролю

Поточне оцінювання здобувачів здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу; розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків тощо; виступу на практичних заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *іспит*

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ п/п	Результати навчання	Методи демонстрації
-------	---------------------	---------------------

1	Знати концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, участь в дискусії
2	Знати та розуміти основні види наукових комунікацій, їх значення у професійній практиці	Робота з вивчення окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем). Виконання тестів та завдань для набуття практичних навичок
3	Знати структуру наукового дискурсу, властивості і структурно-сміслові компоненти наукових текстів; технології роботи з науковим текстом; вимоги до мовного оформлення наукових текстів: тез, статті, кандидатської дисертації	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, підготовки до складання плану наукової роботи, робота з підготовки до написання тез, анотації, рецензії та статті.
	Знати та розуміти форми репрезентації професійного наукового тексту	Робота з опрацювання лекційного курсу. Робота з вивчення окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем), виконання тестів та завдань для набуття практичних навичок.
	Знати вимоги до публічного виступу та наукової дискусії.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, участь в дискусії
	Знати мовний науковий етикет	Участь в дискусії, презентації результатів виконаних завдань
4	Уміти застосовувати спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	Виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом. Усна відповідь на питання лекційного курсу, виконання тестів та завдань для набуття практичних навичок.
5	Уміти вести наукову бесіду/дискусію, виступати з науковою доповіддю	Виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, участь у дискусії
6	Уміти започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, участь в дискусії, презентації результатів виконаних завдань
7	Уміти здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей	Розв'язання задач, вправ, виконання певних завдань; виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, презентації результатів виконаних завдань
8	Уміти використовувати відповідну термінологію з дисципліни в усній та письмовій формах українською чи іноземними мовами	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, есе, презентації результатів виконаних завдань
9	Уміти застосовувати принципи академічної доброчесності та етичні норми в наукових комунікаціях	Виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, участь у дискусії
10	Уміти формулювати мету,	Виконання тестів та завдань для набуття

	актуальність, проблему наукової роботи, репрезентувати змістові елементи тексту;	практичних навичок, робота з підготовки до складання плану наукової роботи, підготовка до написання тез, анотації, рецензії та статті. Робота з підготовки до публічного виступу.
11	Уміти застосовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення практичних завдань	Робота по опрацюванню лекційного курсу, з вивчення окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем), виконання тестів та завдань для набуття практичних навичок.

7. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Здобувач проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	дуже добре	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує вправи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C	добре	Здобувач уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E	достатньо	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

8. Питання для підсумкового контролю

1. Мовна компетенція
2. Законодавчі основи професійної комунікації.
3. Науковий стиль української мови: призначення, сфера використання, ознаки.
4. Мовні особливості наукового стилю.
5. Різновиди наукового стилю та жанри наукової комунікації.
6. Первинні жанри наукової комунікації як формати оприлюднення наукових

здобутків.

7. Вторинні жанри наукової комунікації.
8. Наукова комунікація в цифрову епоху.
9. Науковий дискурс. Стратегії наукового дискурсу.
10. Письмові форми наукової комунікації. Особливості наукового тексту.
11. Композиція наукової роботи.
12. Змістові елементи наукового тексту, їх мовна репрезентація.
13. Цитування в науковому тексті.
14. Бібліографічні стандарти.
15. Алгоритмічні приписи наукового тексту.
16. Анотування наукових текстів.
17. Стаття як самостійний науковий твір. Алгоритми до написання наукової статті.
18. Реферування наукових текстів.
19. Рецензія як критичне осмислення наукової праці.
20. Український мовний етикет та особливості його функціонування у науковій

комунікації.

21. Культура наукового спілкування.
22. Жанри та особливості усної форми наукової комунікації Дискусія. Диспут.

Полеміка. Культура ведення полеміки

23. Вербальні компоненти спілкування.
24. Невербальні компоненти спілкування.
25. Слухання і його роль у науковій комунікації.
26. Поняття про аргументацію. Форми аргументації.
27. Поняття про критику. Види критики.
28. Технології комунікативного впливу. Мовні засоби переконування.
29. Умови ефективної мовленнєвої комунікації
30. Підготовка наукової доповіді.
31. Структура наукової доповіді.
32. Публічний виступ у науковій спільноті.
33. Імідж ділової людини.
34. Гендерні особливості спілкування.
35. Теорія комунікації як наука та навчальна дисципліна.
36. Експансія комунікативних технологій у сучасному світі.
37. Поняття комунікації, її схема, елементи та функції
38. Витоки теорії комунікації.
39. Наукові уявлення про комунікацію як про процес і структуру.
40. Сучасні теорії комунікації. Категорійний апарат теорії комунікації.
41. Функції теорії комунікації.
42. Методи теорії комунікації.
43. Моделі комунікації.
44. Кодування і декодування в комунікаційних процесах.
45. Специфіка та форми зворотного зв'язку в комунікації.
46. Структурні моделі комунікації.
47. Поняття «комунікативні бар'єри».
48. Цензура як специфічний бар'єр комунікації.
49. Комунікативні стратегії і комунікативні технології.
50. Публічні комунікації в сучасному суспільстві.

9.Рекомендована література

1. Варинська А.М. Наукова комунікація : навчальний посібник. Одеса: НУ ОМА, 2023. С. 12-32.
2. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Використання латинських висловів у науковому стилі (на матеріалі юридичної термінології) // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія:" Педагогічні науки". 2019. №. 4 С.67-71.
3. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Ділова українська мова : навч. посіб. Одеса, 2012. 212 с.
- 4.Комунікативний менеджмент: навчальний посібник / М. І. Васильченко, В. В. Гришко. – Полтава: ПолтНТУ, 2018. - 208 с.
5. Ляпічева, О. Л. Посібник до вивчення дисципліни «Основи теорії мовленнєвої комунікації» [Текст] / О. Л. Ляпічева. – Днепр : РВВ ДНУ, 2016. – 44 с.
6. Практикум з групової динаміки та комунікацій: методичні рекомендації / Л. З. Хрущ. – Івано-Франківськ : Голіней О.М., 2016. – 68 с.
- 7.Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. Київ: НУХТ, 2022. - 385 с.
- 8.Хижняк Л. М., Хижняк К. В. Кризові ситуації, кризові комунікації й пошук нового формату управлінських практик. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики: збірник наукових праць. Вип. 76. 2017. С. 166-173.
9. Джеймс Борг. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / Борг Дж. Видавництво Фабула, 2019. 304 с.
10. Зінченко В.М., Степаненко О.К. Формування мовленнєвої компетентності професійно орієнтованої особистості: Посібник. Дніпро: СПД Охотнік, 2017. 80 с.
11. Квіт С. Масові комунікації / Квіт С. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
12. Основи теорії мовної комунікації. Завдання до практичних занять / Нечипоренко В.О. Київський національний торговельно-економічний університет, Вінницький торговельно-економічний інститут, Вінниця, 2019. 52 с.
13. Котовська М. В. Збереження етичних цінностей і норм в контексті проведення наукових досліджень. <http://intkonf.org/kand-istor-nauk-dotsent-slobodiska-oa-kotovska-my-gudz-nozberezhennya-etichnih-tsinnostey-i-norm-v-konteksti-provedennya-naukovih-doslidzen/>
- 14.Johan, B., Kadi, K., Adam, K., Sienko, O., Daniel, S.Maritime innovation management - A concept of an innovative course for young maritime professionals., AGA 2019 - Proceedings of the International Association of Maritime Universities IAMU Conference, 20th Commemorative Annual General Assembly 2019, P. 268–274 http://iamu-edu.org/wp-content/uploads/2019/11/IAMUC2019_Proceedings-1.pdf (індексується у Scopus)
- 15.Johan, B., Kadi, K., Adam, K., Marina C., Sienko, O.Sustainable development processes of education technologies - A multiple case study, IAMU AGA 2021 - *Proceedings of the International Association of Maritime Universities*,IAMU Conference, 21st Annual General Assembly 2021, P. 364–373 [AGA 21 Proceedings | IAMU \(iamu-edu.org\)\(4-13 Sustainable development processes of education technologies A multiple case study \(1\).pdf](http://iamu-edu.org/AGA_21_Proceedings_IAMU_2021_Sustainable_development_processes_of_education_technologies_A_multiple_case_study_1.pdf)) (індексується у Scopus)
16. Singh Binay Kumar, Gnatyuk Bogdan, Sienko Olena. Main directions of integrative development of human resources of the maritime industry. "Science and education as the basic for the modernization of the world order 2024", B2, Ref.SGE35-012 ,2024
17. Холявко І.В. Культура наукової мови: навч. посіб. Глухів, 2016. URL:http://library.gnpu.edu.ua/books/Scientific%20language/Chapter%202/Part_1.htm

10. Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Адреси Web-серверів національних і українських бібліотек. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/internet/libweb.html>
2. Національна бібліотека України ім. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/901>
3. Національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. URL : <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
4. Навчальні матеріали он-лайн. URL: <https://pidru4niki.com/menedzhment/>; <https://pidru4niki.com/ekonomika/>
5. Освіта.ua. Менеджмент. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/>
6. Інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
7. Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40). URL : http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/images/phocagallery/2017/Pryklady_DSTU_8302_2015.pdf
8. Інтернет-портал для управлінців Менеджмент.com.ua. URL: <http://www.management.com.ua/>